

РОЛЬ УПРАВЛІННЯ ЖИТТЄВИМ ЦИКЛОМ ІННОВАЦІЙ У ПІДВИЩЕННІ ЇХ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

Школа В.Ю.

Розробка нової продукції є складною динамічною вірогіднісною системою, що обумовлено великою кількістю факторів, які здійснюють вплив на функціонування данної системи. Існує також певний ступінь невизначеності процесу і результатів розробки, обумовлений специфікою творчої праці, який має значну питому вагу при створенні нової продукції. У зв'язку з цим домінуючу роль у забезпеченні конкурентоздатності, підвищенні якості, зменшенні витрат на виробництво та експлуатацію нової продукції відіграє рівень організації цих процесів.

Однією з найпоширеніших причин невдачі нового товару є проблеми та помилки у технічних дослідженнях, розробках та проектуванні, які виникають на початкових етапах створення нового продукту. Своєчасне виявлення проблеми та помилки дозволяє вносити зміни ще до виготовлення дослідних зразків та не припускати їх в процесі серійного виробництва. Важливе значення при цьому має прогнозування результатів розробки та особливо вартісних показників нової продукції, з тим щоб не допускати високовартісних змін в процесі виробництва. У зв'язку з цим значної уваги потребує техніко-економічний аналіз нової продукції на етапі створення, а також його методичне та нормативне забезпечення. Відсутність досить точних та надійних методів прогнозування та розрахунку корисної віддачі створюваної продукції в процесі експлуатації та витрат на стадіях життєвого циклу, а також тривалість окремих етапів життєвого циклу підвищують рівень невизначеності результатів етапу створення та освоєння нової продукції. Це збільшує вірогідність значних прорахунків та втрат від створення та випуску малоефективної або навіть збиткової продукції.

Слід визнати високу ефективність витрат на стадії створення та освоєння нової продукції, особливо на етапі її розробки. Вплив цієї стадії на якість та економічну ефективність нової продукції оцінюється на рівні 60-80%, при цьому витрати на створення за період її життєвого циклу складають 1-6%. Разом з тим тривалість циклу створення та освоєння нової продукції досить значна та нерідко

перевищує період серійного виробництва продукції, що обумовлює значні втрати потенційного ефекту.

Враховуючи домінуючий вплив процесів створення та освоєння на ефективність нової техніки, необхідно при плануванні створення та освоєння нової продукції виходити з кінцевих результатів їх застосування. Чим більш ефективною є продукція, тим більш оправданими витрати на скорочення циклу та тим менші повинні бути втрати потенційного ефекту.

Обсяг залучених ресурсів та відповідно витрат слід розглядати як один з основних факторів ефективності нової продукції, що мають свій суспільно необхідний рівень, який визначає ціну розробки.

Таким чином, процеси створення та освоєння нової продукції, їх планування, управління є суттєвим фактором, який впливає на економічну ефективність нової продукції. У зв'язку з цим техніко-економічне обґрунтування її створення та освоєння слід розглядати значно ширше. Крім оцінки ефективності, необхідні також обґрунтування та вибір методів організації та технології, а також визначення об'єму залучених ресурсів на створення та освоєння нової продукції. Оцінка кожного альтернативного варіанту плану повинна ґрунтуватися на співвідношенні ефекту, витрат і строків створення та освоєння нової продукції.

Виходячи з цього, задача досліджень полягає в удосконаленні планування та управління створення нової продукції, адекватної вимогам прискорення соціально-економічного розвитку господарства. Враховуючи ймовірний характер процесів створення та освоєння нової продукції, одним з найбільш ефективних інструментів їх планування є методи економіко-математичного та імітаційного стохастичного моделювання. Повнота та достатність комплексу економіко-математичних моделей стосовно до планування стадії розробки конкретної продукції визначається здібністю до його забезпечення на стадії прийняття базових рішень (ранні етапи проектування) з достатньою точністю розрахунку та прогнозування: витрат та тривалості розробки та освоєння виробництва нової продукції; витрат безпосередньо на їх виробництво та експлуатацію; корисної (цільової) віддачі нової продукції у сфері споживання; економічної ефективності нової продукції; періодів планового виробництва продукції та ефективного її використання.